Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19334

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa (CADÖ-YK), çocuk ve ergenlerdeki dikkat eksikli?i ve hiperaktivite bozuklu?u (DEHB) semptomlar?n? ve ili?kili davran??sal sorunlar? ebeveyn raporlar?na dayanarak h?zl? ve güvenilir bir ?ekilde de?erlendirmek amac?yla geli?tirilmi? bir araçt?r. Ölçek, orijinal Conners Dereceleme Ölçe?i'nin k?salt?lm?? ve revize edilmi? (CPRS-R:S) formunun Türkiye standardizasyon çal??mas? sonucunda kullan?ma sunulmu?tur.

2013 y?l?nda Kaner, Büyüköztürk ve ??eri taraf?ndan uyarlanan bu ölçek, klinik tarama, tan?ya yard?mc? olma ve tedaviye yan?t? izleme süreçlerinde kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r. K?sa formu sayesinde hem klinisyenler hem de ara?t?rmac?lar için pratiklik sa?lamakta, ayn? zamanda güçlü psikometrik özellikler sergilemektedir.

Anahtar Kelimeler

DEHB, Conners Dereceleme Ölçe?i, Uyarlama, Anababa Dereceleme, Hiperaktivite, Kar?? Gelme, Bili?sel Problemler, Psikometri.

Yazarlar

Sema Kaner, ?ener Büyüköztürk, Engin ??eri.

Amaç

CADÖ-YK'n?n temel amac?, 27 maddelik k?sa formu kullanarak çocuk ve ergenlerdeki DEHB ile ili?kili temel semptom kümelerini (Hiperaktivite/Dürtüsellik, Dikkatsizlik) ve e?lik eden davran??sal sorunlar? (Kar?? Gelme) ebeveyn bak?? aç?s?yla nesnel bir ?ekilde ölçmektir. Ölçek, özellikle k?s?tl? zaman?n oldu?u klinik ortamlarda ve geni? ölçekli tarama çal??malar?nda h?zl? bir de?erlendirme arac? olarak i?lev görmeyi amaçlamaktad?r.

Bu uyarlama çal??mas?, uluslararas? alanda geçerli?i kan?tlanm?? olan Conners ölçe?inin Türk kültürü ve dil yap?s?na uygunlu?unu saptayarak, Türkçede güvenilir ve geçerli bir psikometrik arac? bilim camias?na kazand?rmay? hedeflemi?tir. Ölçek, üç ana boyutta toplanan maddeler arac?l???yla çocu?un genel davran?? profilini ç?karmaya yard?mc? olur.

Yap?

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa, dikkat eksikli?i ve davran??sal bozukluklar?n temel bile?enlerini temsil eden üç farkl? alt boyutu ölçmek üzere tasarlanm??t?r. Bu

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile desteklenmi?tir ve 27 madde bu alt boyutlara da??lm??t?r.

Ölçe?in ölçtü?ü temel yap?lar ?unlard?r:

Kar?? Gelme: Genellikle kurallara uymama, öfke patlamalar? ve yeti?kinlerle tart??ma gibi meydan okuyucu ve olumsuz davran??lar? içeren boyuttur.
Hiperaktivite: A??r? motor aktivite, yerinde duramama, huzursuzluk ve dürtüsel davran??lar gibi belirgin hareketlilik sorunlar?n? de?erlendirir.
Bili?sel Problemler-Dikkatsizlik: Okul performans?n? etkileyen, odaklanma güçlü?ü, talimatlar? takip edememe, unutkanl?k ve dikkati sürdürmede ya?anan zorluklar gibi bili?sel i?lev bozukluklar?n? kapsar.

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerli?i, Türk örnekleminde Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile kapsaml? bir ?ekilde incelenmi?tir. DFA sonuçlar?, ölçe?in üç faktörlü yap?s?n?n verilerle yüksek düzeyde uyum sa?lad???n? göstermektedir. Özellikle geçerlik kriterlerinden elde edilen uyum istatistikleri, modelin kabul edilebilir s?n?rlarda hatta mükemmel uyum sergiledi?ini ortaya koymu?tur.

Önemli DFA uyum istatistikleri ve yorumlar? ?unlard?r:

Ki-kare/Serbestlik Derecesi Oran? (x^2/sd): 8,14 (431,51:53).
Kök Ortalama Kare Hata Yakla??m? (RMSEA): 0,051 (Bu de?er, modelin çok iyi bir uyuma sahip oldu?unu gösterir, zira 0,06 alt? mükemmel uyum kabul edilir).
Kök Ortalama Kare Kal?nt? (RMR): 0,021.
?yilik Uyum ?ndeksi (GFI): 0,97.
Ayarlanm?? ?yilik Uyum ?ndeksi (AGFI): 0,96.
Kar??la?t?rmal? Uyum ?ndeksi (CFI): 0,96.
Normla?t?r?lm?? Uyum ?ndeksi (NFI) ve Normla?t?r?lmam?? Uyum ?ndeksi (NNFI): Her ikisi de 0,95.

Ayr?ca, her bir maddenin faktör standardize katsay?lar? (yük de?erleri) 0,33 ile 0,60 aras?nda de?i?mekte olup, tüm yükler istatistiksel olarak 0,01 düzeyinde anlaml? bulunmu?tur. Bu yüksek ve anlaml? yükler, maddelerin teorik olarak ait olduklar? faktörleri güçlü bir ?ekilde temsil etti?ini ve ölçe?in yap?sal geçerlik aç?s?ndan sa?lam oldu?unu kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

CADÖ-YK'n?n güvenilirli?i, iç tutarl?l?k (Cronbach alfa, iki yar?) ve zamana kar?? kararl?l?k (test-tekrar test) yöntemleri kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Elde edilen katsay?lar, ölçe?in tutarl? ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

kararl? ölçümler sa?lad???n? göstermektedir.

?ç tutarl?l?k analizleri sonucunda Cronbach alfa katsay?lar? 0,55 ile 0,85 aras?nda, iki yar? güvenirlik katsay?lar? ise 0,50 ile 0,80 aras?nda rapor edilmi?tir. Özellikle 0,85 gibi yüksek alfa de?erleri, ölçe?in baz? alt boyutlar?nda mükemmel iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ölçe?in kararl?l???n? gösteren test-tekrar test güvenirlik de?erleri ise 0,35 ile 0,73 aral???nda bulunmu?tur. Bu de?erler, ölçe?in belirli bir zaman dilimi içinde tutarl? ölçümler yapabildi?ini ve psikometrik aç?dan kabul edilebilir kararl?l??a sahip oldu?unu belirtmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in uyarlama çal??mas?nda, orijinal Conners Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa formunun teorik üç faktörlü yap?s?n? test etmek amac?yla Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in 27 maddesinin Kar?? Gelme, Hiperaktivite ve Bili?sel Problemler-Dikkatsizlik olmak üzere üç ayr? ancak ili?kili boyutta topland???n? istatistiksel olarak do?rulam??t?r.

DFA sonuçlar?, mükemmel model uyum istatistikleriyle (Faktör Analizi bölümündeki detaylara bak?n?z) bu üç faktörlü yap?n?n Türk popülasyonunda da geçerli oldu?unu kan?tlam??t?r. Faktör yüklerinin 0,33 ile 0,60 aras?nda olmas?, her bir maddenin kendi alt boyutuna önemli katk? sa?lad???n? ve ölçe?in yap?sal bütünlü?ünün korundu?unu göstermektedir.

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Conners Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa Formunun Türkçe adaptasyonu).

Format: Toplam 27 maddeden olu?maktad?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu (Cevaplayan): Ebeveynler (Anababa).

Ya? Grubu (De?erlendirilen): Çocuklar ve Ergenler.

Popülasyon Detaylar?: Türkiye standardizasyon çal??mas?, çocuk ve ergen popülasyonu üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: 4'lü Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lmaktad?r. Cevap seçenekleri ?u ?ekildedir: 0=hiçbir zaman do?ru de?il, 1=bazen do?ru, 2=ço?u zaman do?ru, 3=Çok do?ru. Yüksek puanlar ilgili davran??sal sorunlar?n daha s?k ya?and???n? gösterir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Dikkat Eksikli?i, Hiperaktivite, Davran?? Bozukluklar?, Çocuk Psikolojisi, Likert Ölçe?i, Faktör Analizi, Güvenirlik.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Sema Kaner

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresi: semakaner@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Bilgi mevcut de?il.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2013 (Türkiye standardizasyon çal??mas?n?n yay?n y?l?).

?zinler ve Kullan?m Ücreti: Ölçe?in kullan?m? ve izin ko?ullar? hakk?nda detayl? bilgi almak için sorumlu yazar (Sema Kaner) ile do?rudan ileti?ime geçilmesi gerekmektedir.

PDF Kayna??: Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?u adresten indirilebilir: conners-anababa-dereceleme-olcegi-yenilenmis-kisa-toad.pdf

Kaynaklar

Kaner, S., Büyüköztürk, ?. ve ??eri, E. (2013). Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa: Türkiye stardardizasyon çal??mas?. *Noropsikiyatri Ar?ivi*, *50*(2), 100-109. DOI: https://www.dx.doi.org/10.4274/npa.y6219

Makalenin orijinal tam metin PDF ba?lant?s?: noropsikiyatriarsivi.com

Conners Anababa Dereceleme Ölçe?i-Yenilenmi? K?sa Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek toplam 27 maddeden olu?maktad?r ve üç ana alt boyuta ayr?lm??t?r. Derecelendirme 4'lü Likert ölçe?i üzerinden yap?lmaktad?r (0=hiçbir zaman do?ru de?il, 3=Çok do?ru).

Alt Boyutlar:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kar?? Gelme
Hiperaktivite
Bili?sel Problemler-Dikkatsizlik

Madde Say?s?: 27 madde.

ARABPSYCHOLOGY.COM